

HIERONYMUS VAN BUSLEYDEN 16e EEUWS HUMANIST EN NUMISMAAT

M. Kocken

Inleiding

In een stapel oude papieren die we vóór vele jaren verwierven, ontdekten we een aantal blaadjes i.v.m. een gedicht dat de Engelse kanselier Thomas Morus wijdde aan de muntencollectie van zijn Mechelse vriend Hieronymus van Busleyden. Vooraleer dit gedicht hierna te publiceren, past het o.i. eerst de figuur van deze Mechelaar te belichten. ↴

Biografie

Hieronymus van Busleyden stamde uit een adellijke Luxemburgse familie die enkele kilometers ten zuidwesten van Wiltz de heerlijkheid Bauschleyden (Buschleyden, Boulaide) bezat. Het dorpje heet trouwens nog steeds Bauschleiden. De naam van de plaats van herkomst werd diis - zoals vaak het geval was - als familienaam gebruikt en vermeld.

Hieronymus of Jeroom van Busleyden werd omstreeks 1470 te Aarler geboren als derde zoon van de hooggeplaatste ambtenaar Gilles van Busleyden.

Hij studeerde aan de Leuvense universiteit, en dit zowel aan de faculteit van de kunsten als aan deze van de rechten.

In de zomer van 1501 vertrok Jeroom van Busleyden naar Italië en studeerde rechten aan de universiteit van Padua. Hier maakte hij tevens kennis met de renaissance, en hij verwierf er een diepgaande kennis van het Latijn. Zijn interesse ging verder nog uit naar de Latijnse literatuur, en naar de antieke kunst, archeologie, munten en medailles. Hij werd aldus het prototype van een renaissancemens. Op 8 februari, 1503 verwierf Busleyden de titel van doctor in de beide rechten (kanoniek en burgerlijk recht).

Na zijn terugkeer in de Nederlanden werd Busleyden, bij de heroprichting van de Grote Raad te Mechelen, per 22 januari 1504 tot raadsheer en requestmeester van dit hoge gerechtshof aangesteld.

Hieronymus was reeds vóór 1503 proost van St.-Pieters te Aire (het oude Vlaamse Arien-aan-de-Iere, nu in het departement Pas-de-Calais) en trad omstreeks 1504 toe tot de geestelijke stand. Zo werd hij lid van het kapittel van Ste-Goedele te Brussel en kannunik van St. Simon te Trier. Na zijn aanstelling bij de Grote Raad cumuleerde hij verder kerkelijke ambten en titels: kannunik van St.-Rombouts te Mechelen, van St.-Lambertus te Luik, van St.-Waldetrudis te Bergen, van O.-L.-Vrouw te Kamerijk, enz. Aan elk van

deze kerkelijke functies was een zeker jaargeld ("prebende") verbonden. Busleyden werd m.a.w. een welstellend man. Het moet dan ook geen verwondering wekken, dat hij te Mechelen een prinselijke woning liet oprichten, gelegen langsheen de toenmalige Koestraat, de huidige F. de Merodestraat 27.

*Portret van Hieronymus van Busleyden
(Anoniem, eind 16e eeuw)*

In 1507 kon hij zijn woning betrekken. Hier verzamelde hij o.m. zijn vermaarde muntencollectie die door zijn vriend Thomas Morus werd bewonderd. Hier ontving hij geëerde gasten zoals Erasmus van Rotterdam. In dit prachtig gebouw worden nog twee originele muurschilderingen bewaard die herinneren aan Busleydens verblijf. We weten uit diverse bronnen dat Busleyden bovendien een rijke bibliotheek en een collectie oudheden bezat. Hij beleefde helaas niet veel plezier aan zijn prachtig huis en rijke verzamelingen, want hij overleed reeds op 27 januari 1517 in Bordeaux terwijl hij op weg was met een diplomatieke zending in opdracht van Karel V. Na Busleydens dood geraakten zijn collecties verspreid.

**Latijns lofdicht van Thomas Morus op de antieke munten
bij Jeroom Busleyden bewaard 3**

*" De nummis antiquis apud
Hieronymum Buslidianum servatis.*

*Roma suis olim ducibus quam debuit, illi
Tam debent omnes, Buslidiane tibi
Roma suis ducibus servata est : ipse reservas
Romanos Roma praemortente duces.
Nam quae Caesareos antiqua nomismata vultus,
Aut referunt claros tumve priusve viros :
Haec tu saeculorum studio quaesita primum
Congeris, et solas has tibi ducis opes.
Cumque triumphaleis densus cinus occulat arcus,
Ipse triumphantum nomen et ora tenes
Nec iam Pyramides procerum monumenta suorum
Tam sunt, quam pyxis, Buslidiane, tua "*

---

*Op de oude munten
bij Jeroom Busleyden bewaard.*

*Wat Rome eertijds aan zijn veldheren te danken had,
Danken dezen ook aan U Busleyden;
Rome werd door zijn veldheren bewaard; terwijl hei sterft
Bewaart gij de Romeinse hooften.
Want de aloude munten die verbeelden
De keizers, en de roemruchte mannen
Worden door U, die in de schrandere studie der eerste eeuwen
Ze opzoekt, vergeard, en als kostbare schatten bewaard,
Terwijl een dichte as de triomfbogen vordoezelt,
Houdt gij de naam en de beeltenis van de triomfators.
En de piramiden zijn niet zo de monumenten voor hun bouwers
Als uw verzameling er een is voor U zelf, Busleyden.*

(Vertaling door wijlen dr. J. Theys)

Noten

- 1' Voor het samenstellen van deze beknopte biografie maakten we gebruik van : H. DE VOCHT, *Jerome de Busleyden, founder of the Louvain Collegium Trilingue*, Turnhout, 1950.
- 2' In dit "Hof van Busleyden" is thans het Mechels stadsmuseum ondergebracht.
- 3' Gepubliceerd onder de titel *Epigrammata* in de volledige werken van Thomas Morus. Onder andere in de uitgave *Thomae Mori Angliae ornamenti eximii Lucubracionis, ... "Basillae apud Episcopium"*, 1563 (in 8°), pp. 258-280; ook in een uitgave van 1585 (in folio) bij Jan Bogard. Félix Nève heeft het opgenomen in zijn *Mémoire historique et littéraire sur le Collège des Trois-Langues à l'Université de Louvain* (in *Mémoires couronnés de l'Académie Royale de Belgique*, deel XXVIII, 1856, p. 384).
Zie ook H. DE VOCHT, op. cit., p. 65.